

SAMARBEIDSORDNINGA FOR BEIARELVA

Beiarelva; en opplevelse som napper !

REFERAT FRA STUDIETUR TIL SKOTTLAND, 26.-29.03.09.

26.03.09.

Kl.19.00. Ankomst Huntly Arms Hotell i Aboyne

Kl.20.00. Middag.

Noen momenter fra diskusjonen ved middagen:

- Forslag til igangsetting av et ”meny-prosjekt” for å utvikle nye matprodukter med råstoff fra Beiarn. Eks. Tørking av laks på hjell ute i Beiarfjorden for så å lage en middagsrett av det (Buknalaks ?) samt servering av røykalaks innrulla i potetlelse med sennepssaus og rødløk (forrett).
- Skal vi sette en sesongkvote på sjørret også?
- Hvordan få større råderett over egen elv?
- Bevaring av øvre deler av Beiarelva som brunørret-elv?

27.03.09.

Kl.09.00. Dee River Director, Mark Bisley orienterte om organisering og prosjekter i River Dee (se egen Powerpoint-presentasjon).

- Det ble dannet en ny ledelsesgruppe i 2005 som består av fiskeristyret (DDSFb) som velges av eierne og hvor aktivitetene finansieres av eierne og en stiftelse (The River Dee Trust). Styret velges hvert 3.år og har et årlig budsjett på ca.4 mill.kr (de sysselsetter bl.a. 500 personer; oppsynsmenn, biologer m.m.), mens stiftelsen tar seg av informasjon, opplæring m.m. og har et årlig budsjett på ca. 1,5 mill.kr. Eierne må hvert år betale ca.500,-kr for hver laks til administrasjonen av elva (i 2008 ble ca.6000 laks fanget).
- Inntektene til eierne kommer fra langtidsleie samt salg av fiskekort fra egen hjemmeside; FishPal (80% av de 90 valdene deltar på denne salgskanalen). Gjennomsnittsprisen på et fiskekort er kr.500,- pr.dag + 15% mva. Det er også vanlig med kun 4 stenger pr.10km strekning som inkluderer begge sidene. Dette kommer av filosofien om at færre fiskere gir større sjanse for fangst for hver fisker og dermed kan man ta høyere pris.
- For å redde fiskestammen ble det i 1994 innført frivillig ”catch and release” og i 2008 var det 100% c/r på sjørret og 98,4% c/r på laks.
- River Dee jobber også mye med oppvekstforbedrende tiltak i gytebekker (har satt opp et 80 km langt gjerde langs gytebekkene for å hindre storfe i å tråkke i stykker elvebredden og begynt med treplanting for at temperaturen langs elva og bekkene skal ned – snittemperaturen har steget 2 grader de siste 30 årene og det forventes ytterligere stigning framover), tar vekk gamle damanlegg eller lager fisketrapp forbi, opplæring og informasjon til skoleungdom og uttak av rovdyr som bl.a. mink.

SAMARBEIDSORDNINGA FOR BEIARELVA

Beiarelva; en opplevelse som napper !

- Kl.10.30. Besøk i fisketrappa v/Banchory.
De har laget en flyttbar fisketrapp med fisketeller for å la fisken få tilgang til ca. 23 km med ekstra gytemuligheter (det var ikke tillatt å fiske ovenfor denne fisketrappa.)
- Kl.14.00. Omvisning på Royal Lochnagar Distillery like ved dronningens slott i Balmoral.
- Kl.16.00. Omvisning på Middle Banchory Lodge Hotell Beat ved Alistair Thompson (eier) og William Raitt (gillie).
Alistair orienterte oss om tiltak de har gjort i forhold til gyteforbedring og vi fikk se en svensk fisker fange en laks. Denne laksen måtte dessverre avlives, og det var eieren som fikk beholde laksen, mens fiskeren fikk en flaske whisky!
Dette brukes som en gest fordi fiskeren var villig til å gjenutsette fisken.
- Kl.18.30. Oppsummering med alle deltakerne.
Plussfaktorer:
- Lite søppel langs elva
 - Åpent kulturlandskap
 - De vi har møtt har vært positive og åpne
 - Flott foredrag med Mark Bisley.
 - Barberte elvebredder
 - Flotte varmeytter med god utsikt over valdet
 - De er opptatt av å ta vare på fiskestammen/har omsorg for fiskestammen/er glad i laksen sin
 - De rydder opp i gyteområdene
 - Flott tilrettelegging langs elva med veier ned til fiskeplassene, stier langs elva med god framkommelighet og flotte fiskehytter.
 - Kjempeflott at 12 stk fra Beiarelva får være sammen og får innblikk i andre måter å administrere og forvalte lakseelver på.
 - Bra mat og god tolk/oversettelse
- Minusfaktorer:
- Noen ønsket mer oversettelse/oppsummering
 - Savna litt sekkepipe og kilt
 - Trasig farge på elva
- Interessante faktorer:
- Det var lite fiskere å se i elva; atskillig færre fiskere pr.m enn hos oss. Hvem tjener på det? Fiskerne har god plass; ”vi har det utrolig fint her” svarte svenskene på spørsmål om det ikke var dyrt dette.
 - Mer tilrettelagt for eksklusivt fiske/mindre tilgjengelighet til elva? – eksklusivt fiske er et begrep som man prøver å få bort og motbeviser fordi det er få vald som er vanskelig å kjøpe for en overkommelig penge.
 - Catch and Release er kontroversielt her i Norge, så det er interessant å se at de klarer å bygge opp stammen på denne måten her.
 - Innsatsen på opplæring av skoleklasser som får fiske på de beste valdene.
 - Endring av holdninger til bortimot 90 eiere ved bruk av frivillighet.
 - Utrolig at de får styre så mye med tilretteleggingstiltak og fastsetting av regler uten innblanding fra myndighetene.

SAMARBEIDSORDNINGA FOR BEIARELVA

Beiarelva; en opplevelse som napper !

- Tenk å bygge en laksetrapp kun for å øke tilgangen til gyteplasser og ikke for å fiske! Det er sideelvene som er hovedgyteplasser, mens hovedelva er mer tilrettelagt for selve fisket.

Utfordringer for Beiarelva: (fra diskusjonen videre)

- Beiarelva er viktig for hele samfunnet, ikke bare for grunneierne!
- Har vi noe å lære av River Dee`s filosofi?
Hovedmål: å bygge opp fiskestammen.
Delmål: antall stenger i elva er basert på at man skal få gjensalg og at alle får opplevelsen av å få fisk.
- Mer samarbeid på begge sider av elva.
- Går det an å redusere antall kort/m hos oss for å få en bedre fordeling på alle/flere vald?
- Opprensning og forbedring av gytebekker.
- Organisering etter Lakseloven slik at vi får flertallsvedtak?
- Mer gytelaks for å få fylt opp hele elva/slik at mer laks gyter lenger ned i elva?
- Begrense sesongkvoten til 3 lakser pr. fisker for å begrense uttaket?
- Lage egne fluefiskesoner?
- Hvordan få bukt med årskort og grunneierkort? Viktig å finne balansen mellom trivselsfaktor/livskvalitet for de som bor i bygda og som er interessert i å fiske og få laget en foretningsvirksomhet som flere kan tjene penger på!

28.03.09.

Kl.10.00. Omvisning og orientering av Jean og Tom Marshall på Fishers Cottage og Kinnaird-valdet.

De leier forskjellige vald på flere elver og lager pakker med fiske (også tilbud om opplæring i fluefiske – Jean er Skottlands eneste kvinnelige fluefiskeinstruktør), bespisning (lager egen mat) og overnatting (de hadde 4 rom på sin lodge med flott varmestue som opprinnelig ble bygd for dronningmoren i 1936).

Kl.12.00. Lunch på Ramsey Arms i Fetterkairn.

Kl.13.00. Fiske på Pert-valdet i North Esk og spaserturer langs elva.

29.03.09.

Kl.10.30. Omvisning av Lee Fisher og John Young på et stort klekkeri nederst i River Earn.

- Den ene delen var finansiert av eierne, mens den andre delen hvor stamlaksen ble oppbevart og hvor de drev med forskning var finansiert av staten.
- Klekkeriet hadde kapasitet til 3 mill. egg, og da vi var der lå det 1,5 mill. egg inne.
- De hadde to ulike klekke-/karsystem; et med tre stativ i høyden og en skuffeseksjon helt oppunder taket.
- De plukker daurogn som hos oss.
- Tay-systemet består av 8 sideelver som også hadde sine sideelver.
- Vannet tas fra elva og kjøles ned til 0,8grader, tilsettes bakteriedrepende middel og oksygen før det tas inn i klekkekarene. Det tilføres mye vann som brukes om igjen.

SAMARBEIDSORDNINGA FOR BEIARELVA

Beiarelva; en opplevelse som napper !

- Eggene settes ut oppe i ca. 300 moh når de har ca. 1 uke mat igjen i ”sekken” og når vannet er så varmt som mulig over +6grader.
- De fanger 800-900 stamfisk (hovedsakelig spring-salmon) i el-garn hvert år.
- For å bygge opp stammen i Tay-systemet settes det altså ut mye egg/plommeseckkyngel, de jobber med habitatforbedringer i oppvekstområdene og har innført frivillig ”catch and release”.
- Vi ble også vist et typisk utsettingsområde nede i elva.

Kl.11.30. Omvisning i John Young sitt private klekkeri.

- Han bygde et helt enkelt klekkeri for 16 år siden uten spesielle filtre, rensing osv. Vannet hadde naturlig fall og rant gjennom en søppelboks med stein/grus-filter før det rant inn.
- ”Mattilsynet” er av og til og kontrollerer vannkvaliteten, men ellers har han stor frihet. Han tror ikke han ville fått tillatelse til å bygge dette i dag.
- Han har kapasitet til ca. 200.000 egg og har kar for 6-8 stamfisk. I det ene karet svømte det nå ca. 1 år gammel yngel som var klar til utsetting. Disse får han sette ut ”hvor han vil” og gjerne oppstrøms vannfall som gir mindre naturlige fiender og gode gjemmemuligheter.
- John er ”gillie” og leier 4 km i River Earn som han deler i 3 soner á 3 stenger.
- Vi ble tatt med til fiskehytta som lå flott til ved en nyklippet elvebredde (gressklipperen sto klar bak hytta), inngjerdet med blomsterkasser og minkfellene lå klare til bruk. Han hadde også laget en ”flåte” med en leirefleck på for å ta avstøpning av spor slik at når det dukket opp minkspor fra tid til annen ble fellene satt ut – dette for ikke å unødvendig ta andre ikke-jaktbare dyr.